

05 november 2022

Wopke Hoekstra: “Samen is de enige oplossing”

In mei van dit jaar liep ik door de straten van Irpin, een voorstad van Kiev. Ik zag de kapotgeschoten huizen, de ruïnes. Ik zag de wanhoop en het verdriet van de mensen, maar ook hun vastberadenheid. Hun wil om te strijden voor hun vrijheid. Voor hun voortbestaan. Voor hun toekomst.

Er gingen, en gaan nog steeds, honderd gedachten door mijn hoofd. Waarom gebeurt dit? Wat betekent dit voor Europa? Wat betekent dit voor onze toekomst? En de toekomst van onze kinderen? En bovenal: wat kunnen wij doen? Wij zullen deze agressie niet accepteren. zoals Anja Gerashchenko vanmorgen al zei: we hebben geen keus.

De wereld is blijvend veranderd en dat leidt ook hier tot grote onzekerheid. Want de terreur van Poetin raakt ook onze samenleving. Honderdduizenden mensen komen in de financiële problemen door bizarre energieprijzen, als gevolg van die terreur. Dat komt boven op de ellende van Corona. En we zien overal om ons heen de gevolgen van klimaatverandering, van overstromingen in Pakistan tot aan droogte en hongersnood in Oost-Afrika. Dit wordt nog eens versterkt doordat Rusland graan inzet als wapen. En dichterbij huis: de stikstofonrust in ons eigen land, de torenhoge inflatie, en de grote gevolgen van ondermijnende criminaliteit.

Die onzekerheid leidt tot onvrede en verharding van de samenleving. Tot een samenleving onder hoogspanning. Onze democratie staat onder druk. Door dreiging van buitenaf en van binnenuit.

We staan aan de vooravond van een nieuw tijdperk. Dat nieuwe tijdperk kan er op verschillende manieren uitzien. Ik schets u twee reële mogelijkheden: het tijdperk van het **zorgwekkende** land en het tijdperk van het **zorgzame** land.

Ik schets u eerst het scenario van het zorgwekkende land. Als we als land doorgaan op de ingeslagen koers, dan ziet het er grimmig uit. We komen dan in een land te leven waarin ieder zijn of haar eigen boontjes moet doppen. Een land waarin geen ruimte is voor solidariteit, maar waar eigen belang de basis wordt. In dat zorgwekkende land is de zorg alleen nog toegankelijk voor degenen die het zich kunnen veroorloven. Dan wordt betaalbare energie een luxe. Dan stoppen de sociale vangnetten en hebben de hardste schreeuwer en de grootste graaier het voor het zeggen. Mensen die heel erg goed alleen voor zichzelf kunnen zorgen. Dan komen we nog meer tegenover elkaar te staan. Dan raken we elkaar kwijt.

En voordat u nu denkt: “zo’n vaart zal het toch niet lopen”, sta even stil bij de realiteit van vandaag. Het is pijnlijk om te erkennen maar het is helaas een realistisch scenario. Want we leven in een tijd waarin een aantal politici geen enkele verantwoordelijkheid meer neemt voor het gemeenschappelijk belang. Wilders die Hugo de Jonge in een tweet toebijt: “jij haat je eigen volk”. Baudet gaat nog veel verder en noemt de oorlog in Oekraïne de meest hoopvolle gebeurtenis uit zijn leven. Afbraak als politiek verdienmodel.

Deze verdeeldheid is een on-Nederlandse polarisatie in politiek en samenleving. En kijk naar wat er gebeurt op het gebied van zware criminaliteit. Er zijn een journalist en een advocaat vermoord op klaarlichte dag. Kijk naar hoe sociale media zich ontwikkelen: de haat, de bedreigingen, de complottheorieën. Dat ondermijnt onze samenleving, onze democratie. Als we niet keihard ingrijpen en polarisatie, asociaal gedrag en criminaliteit hun gang laten gaan in de hoop dat het vanzelf wel over gaat, dan komen we uit op een Nederland waarin iedereen voor zichzelf leeft en niemand meer een veilig thuis heeft.

Dat is onacceptabel en ik ga dat ook niet accepteren. Ik zal er alles aan doen wat in mijn vermogen ligt om dit scenario koste wat kost te voorkomen. Dat gaat niet gebeuren.

Wat mij betreft wel gaat gebeuren, is een toekomst als zorgzaam land. Een land van minder ik en meer wij. In dat zorgzame land wekken wij onze eigen duurzame energie op. In dit land hebben we uitstekend onderwijs dat voor iedereen toegankelijk is. In dit land is er goede zorg voor iedereen. In dit land kunnen alle inwoners veilig over straat ongeacht hun geloofsovertuiging, geslacht of seksuele geaardheid.

Dit land is een land dat actief samenwerkt aan internationale veiligheid. Want wat dacht u wat er afgelopen maanden was gebeurd als we geen NAVO of EU hadden gehad? In dat zorgzame land zorgen we voor een sterk Nederland in een sterk Europa, dat onrecht bestrijdt en tegenwicht biedt aan terreur. Een samenleving waarin welzijn net zo belangrijk is als welvaart. Een Nederland dat zich voor kan laten staan op de gelukkigste kinderen ter wereld.

Een land dat draait om samen. Samen werken, samen bruggen bouwen en oplossingen vinden. Dat is wie wij zijn. Dat zit in ons DNA. Zo wonnen we de strijd tegen het water en gaven dat zelfs een naam: polderen. Dat klinkt misschien niet hip, fancy of sexy, maar dat is wel de sleutel tot succes. Ik geloof in een democratie waarin we naar elkaar luisteren. Waarin we afspraken maken die niet alleen voor onszelf maar voor iedereen goed zijn. Theo Bovens noemde dat eerder ‘de nobele kunst van het redelijke compromis’.

Dat is mijn land. Dat is ons land.

Dat betekent zeker niet dat we alles maar goed moeten vinden en op zijn beloop moeten laten. Integendeel. Een zorgzaam Nederland komt er juist als we opstaan voor onze waarden. Als we paal en perk stellen aan het eigen belang. Het is klaar met de schreeuwers die liever afbreken dan opbouwen. Het is genoeg geweest met die verbale terreur. Het heet niet voor niks samenleving.

Zo'n land vraagt om solidariteit. Om samenwerken. Om verantwoordelijkheid. En bovenal vraagt het van ons dat we hier elke dag voor knokken. Want dat is meer dan ooit nodig.

Een beter Nederland vraagt om solidariteit. Om de principiële keuze om te beschermen wat kwetsbaar is. Daarom werkten wij vanuit het kabinet deze zomer aan een historisch koopkrachtpakket. Om de kosten voor gezinnen, verenigingen en ondernemers draaglijk te houden. Met lagere lasten, extra geld tegen kinderarmoede en een energieplafond.

Ik geloof in zo'n zorgzaam land. Daarom zitten we als CDA in het kabinet. En natuurlijk, onder de huidige omstandigheden is het land regeren geen sinecure. Laten we ook vooral niet doen alsof dat wel zo is. Ik zie dagelijks hoe keihard Karien, Hanke, Vivianne, Hugo, en Marnix werken om het verschil te maken. Ik weet wel, het is bon ton om vooral af te geven op onze regering en overheid, maar je kan er ook voor kiezen om verantwoordelijkheid te nemen.

En met toewijding en keihard werken om ons land iedere dag opnieuw een stukje mooier beter te maken. En dát is wat zij doen. Wat ben ik ontzettend trots op het team wat er staat. We werken met vereende krachten aan volkshuisvesting en weerbare democratie. Aan collectieve zekerheid. Duurzame energie en goed vervoer. Aan de financiële huishouding van Nederland. Aan internationale veiligheid.

Een beter Nederland vraagt om samenwerken. Niet vanuit je eigen belang, maar juist vanuit het gezamenlijk belang. Niet alleen als het makkelijk is, maar juist ook als het moeilijk is. Daarom trok ik deze zomer aan de bel, toen ik zag hoe groot de impasse was op het stikstof dossier. Want het is aan ons als politiek om problemen op te lossen maar daar ook draagvlak voor te creëren. Remkes biedt nu de kans op de herstart waar Derk Boswijk steeds om vroeg. Waarin we aan de slag gaan met onze natuurdoelen en tegelijkertijd recht doen aan ons platteland.

Derk, ik weet dat jij en je gezin een zware tijd achter de rug hebben. En toch stond je onvermoeibaar elke vrijdag om zes uur 's morgens weer in een melkput. Daarom wist je wat er speelde én wat er nodig was. Jouw lijn zit één-op-één in het advies-Remkes.

Een beter Nederland vraagt ook om verantwoordelijkheid. Om realiteitszin. Een van de moeilijke keuzes die voor ons ligt gaat over migratie

In de eerste 9 maanden van dit jaar is onze bevolking door migratie met meer dan 190.000 mensen toegenomen. Dat zijn er meer dan de inwoners van een stad als Breda of Nijmegen. En meer dan de inwoners van Leeuwarden en Heerlen samen.

Volgens mij ziet iedereen dat dit onze spankracht als samenleving overstijgt. Migratie overkomt ons, en we hebben er simpelweg te weinig grip op. Dit is op deze manier niet vol te houden. Daarvoor hebben we niet de ruimte, en niet de woningen.

Natuurlijk willen we mensen die vluchten voor vervolging blijven helpen. Maar juist ook lokale CDA'ers en mensen betrokken bij de opvang benaderen mij en zeggen: 'we houden dit niet vol'.

De vraag is ook of dit rechtvaardig is. Of het rechtvaardig is naar de gemeenschappen in de landen van herkomst die de arbeidskrachten vaak hard nodig hebben. Of het rechtvaardig is naar de mensen op de vlucht dat wij met deze aantallen geen echte plaats kunnen bieden in onze samenleving. Of het rechtvaardig is naar mensen in Nederland zelf, die wonen in de wijken en dorpen waar deze groepen uiteindelijk worden opgevangen. Waar ze moeten integreren. En waar vaak al zoveel problemen spelen. Natuurlijk betekent dat het maken van moeilijke keuzes. Maar ook dat hoort bij verantwoordelijkheid nemen. Voor links een taboe, voor rechts een totempaal. Daarmee zit het onderwerp muurvast en lijkt elke oplossing op voorhand onhaalbaar.

Juist omdat we het draagvlak in onze samenleving willen behouden om mensen in nood te kunnen blijven helpen pleiten we als CDA al langer voor concrete migratiedoelstellingen.

We zijn het als CDA aan onze stand verplicht om dit onderwerp niet aan de flanken te laten. Wij moeten als partij een stap naar voren doen en ermee aan de slag. Net als in de Kamer. In het kabinet. En in Europa.

Wat mij betreft is het klaar met de vrijblijvendheid van het ik-tijdperk. Wij kiezen een andere richting. Het is tijd voor wij. Alle grote uitdagingen van deze tijd hebben één ding met elkaar gemeen: het besef dat we deze vraagstukken alleen SAMEN kunnen oplossen. Het zijn wij-problemen die vragen om wij-oplossingen. En dat 'samen' is vreemd genoeg een moeilijke boodschap geworden.

Omdat het niet meer vanzelfsprekend voelt dat vele handen licht werk maken voor een betere wereld.

Hoe absurd is dat? Het is toch volkomen zot dat je je moet verdedigen als je opkomt voor een ander? Als je moet uitleggen dat je niet voor je eigen belang maar voor het gemeenschappelijk belang wil handelen? Dat gaat natuurlijk helemaal nergens meer over.

Ik vind het bizar dat we een lans moeten breken voor 'samen'. Voor respect. Voor de ander helpen. Voor je normaal aan de regels houden. En toch blijkt het hard nodig. We hebben ontzettend veel waar we in Nederland op door kunnen bouwen. Dat moeten we niet afbreken, maar juist versterken. Dát is mijn motivatie in de politiek. En daarom zal ik dit pleidooi blijven herhalen. Een pleidooi dat zich laat samenvatten in een woord.

Samen. Samen is de enige oplossing.

Want het is en blijft mijn overtuiging dat we, ondanks alle problemen, nog steeds het voorrecht hebben, om te mogen wonen, werken en leven in één van de mooiste en beste landen op deze aardbol. Ik ben ontzettend dankbaar voor alles wat dit land mij heeft gegeven. En ik ben ervan overtuigd dat wij hier allemaal dankbaar zijn: voor al die moeders en vaders die met liefde hun kinderen opvoeden, voor al die grootouders, onderwijzers, voor al die verenigingsmensen, politieagenten voor al die vrijwilligers en hulpverleners voor al die verpleegsters en mantelzorgers, voor al die ondernemers die

hun verantwoordelijkheid nemen voor iedereen die verder kijkt dan zijn eigen ik, voor iedereen die bouwt aan een stevig wij.

De contouren voor het zorgzame land zijn er. Wij gebruiken solidariteit, samenwerken en verantwoordelijkheid als ingrediënten voor een zorgzame samenleving. Dat is het antwoord op polarisatie, egocentrisme en onrecht. Dit is Pieter Heerma zijn pleidooi voor de coöperatieve samenleving. Daarom heeft Inge van Dijk het initiatief genomen voor die geweldige actie, Vereniging NL. Daarom kwam Henri Bontenbal met nieuwe voorstellen om de consument beter te beschermen op de elektriciteitsmarkt. Omdat we samen sterker staan dan alleen.

Een land waar we samen thuis zijn. Dat is ons verhaal voor Nederland. Een zorgzame samenleving is ons antwoord op het nieuwe tijdperk. En daar werken we niet alleen aan in Den Haag. Dat is ook de boodschap op weg naar de provinciale verkiezingen. Onder leiding van Mirjam, Meindert, Michael, Erik, Jo-Annes, Peter, Rick, Marianne, Dennis, Henk, Friso en Robert. En natuurlijk ook onze lijsttrekker voor de Eerste Kamer: Theo Bovens. Met jullie, met alle kandidaten achter jullie en alle vrijwilligers en campagnemensen gaan we een geweldige campagne neerzetten. We gaan Nederland samenbrengen. Als partij van stad en platteland.

Met stevige wortels van Noord-Holland tot Limburg en van Zeeland tot Groningen. Het is tijd voor actie. Voor fel zijn op fatsoen! Het is tijd dat we stoppen met elkaar de maat nemen, en beginnen met onze verantwoordelijkheid nemen. Wat we vandaag doen, heeft grote gevolgen voor komende generaties.

Het is tijd dat we als CDA terugkeren naar waar we heel goed in zijn: mensen met elkaar verbinden.

Oplossingen creëren die goed zijn voor onze samenleving. Het is hoog tijd dat we aan het werk gaan.

Samen.

Voor het Nederland van vandaag. En dat van morgen.